

BỘ GỠ, KIỂU GỠ, BỘ CHỮ, PHÔNG CHỮ KHÁC NHAU THẾ NÀO ?

Trần Tư Bình & TS. Ngô Đình Học

Bài này trình bày sự khác nhau giữa các từ ngữ mà một số người thường lầm lẫn, đó là các từ: bộ gõ, kiểu gõ, bộ chữ và phông chữ.

Bộ gõ (keyboard driver, typing software, ...)

Bộ gõ (hoặc bàn gõ, phần mềm gõ, ...) là phần mềm dùng để gõ chữ Việt (hoặc chữ các ngôn ngữ khác) trên bàn phím không có chữ Việt.

Hiện có nhiều bộ gõ tiếng Việt miễn phí như: [WinVNKey](#), Unikey, GoTienViet, VPSKeys, mViet, v.v... . Người dùng có thể tải vào máy hoặc USB bộ gõ nào mình thích để dùng bất cứ lúc nào, trực tuyến hay là không trực tuyến. Cũng có vài bộ gõ ta phải mua để dùng, như bộ gõ: Vietkey, VNI, v.v.

Kiểu gõ (typing method)

Kiểu gõ, hoặc kiểu gõ dấu, là cách dùng các phím trên bàn phím không có chữ Việt (non Vietnamese keyboard) để tượng trưng cho các dấu chữ Việt.

Hiện có 4 kiểu gõ dấu chữ Việt thông dụng là: VIQR, VNI, Telex và Microsoft (còn có tên TCVN6064). Người dùng có thể chọn bất kỳ kiểu nào, hoặc tự qui định lấy kiểu gõ theo sở thích của mình.

Bộ chữ (charset)

Bộ chữ, hoặc bảng mã, là tập hợp các ký tự được sắp xếp theo thứ tự nhất định nào đó và số thứ tự của ký tự được gọi là mã số của ký tự đó. Bộ chữ có thể được diễn tả bằng một bảng có hai cột: một cột là mã số và cột còn lại là hình của ký tự. Vì lý do này, bộ chữ (charset) còn được gọi là *bảng mã* (encoding table).

Đó là lý do tại sao từ cùng một tập hợp các chữ Việt như nhau, nhưng ta lại có nhiều bộ chữ khác nhau như UNICODE, VISCII, VNI, VPS, TCVN, ...

Bộ chữ Unicode là tập hợp các ký tự Việt được sắp xếp theo thứ tự do tập đoàn Unicode Consortium qui định, bộ chữ VISCII là do nhóm chuyên gia Việt Nam ở hải ngoại (Viet-Std) qui định, còn bộ chữ VNI là do công ty VNISoft (tên chính thức là VNI Software, nhưng website là vnisoft.com), bộ chữ VPS là do tổ chức VPS, v.v...

Bộ chữ thông dụng nhất hiện nay là Unicode do tập đoàn Unicode Consortium thiết kế và phát hành. Tập đoàn này có những thành viên là các đại công ty như Microsoft, Apple, Sun, HP, v.v. Do đó, không nên lầm lẫn bộ chữ Unicode là của Microsoft. Microsoft chỉ là người sử dụng, giống như WinVNKey, Unikey, Vietkey, VPSKeys, VNI, GoTienViet, ... mà thôi.

Đặc biệt, Unicode chủ trương bao gồm tất cả các đơn vị chữ viết từ cổ chí kim trên toàn thế giới, hiện được hỗ trợ trên hệ điều hành Windows NT/XP/Vista/7/8, Linux, v.v.

Các phông chữ (font) thông dụng của Unicode trên hệ điều hành Windows là: Arial, Tahoma, Verdana, Times New Roman, Courier New, v.v.

Phông chữ (font)

Khi các ký tự trong một bộ chữ được hiển thị thành chữ theo một kiểu nào đó thì tập hợp các hình chữ còn được gọi là phông chữ. Thí dụ: phông chữ kiểu Times, phông chữ

kiểu Courier, ... Vì thứ tự các chữ trong một phong phải giống hết thứ tự các chữ trong bộ chữ, nên nhiều khi gây ra hiểu lầm giữa phong chữ và bộ chữ (bảng mã).

Trên hệ điều hành Windows:

- Nếu chọn bộ chữ Unicode thì phải chọn phong Unicode như: Arial, Tahoma, Times New Roman, Verdana, v.v.
- Nếu chọn bộ chữ VNI thì phải chọn phong chữ VNI như: VNI Aptima, VNI Helve, VNI Times, VNI Centur, v.v.
- Nếu chọn bộ chữ VPS thì phải chọn phong chữ VPS như: VPS Long An, VPS Saigon, VPS Can Thơ, VPS Nam Định, v.v.

Tóm lại, muốn gõ được văn bản chữ Việt, ta cần 4 điều sau đây:

(1) Dùng bộ gõ chữ Việt: chọn một trong các phần mềm gõ như WinVNKey, Unikey, GoTiemgViet, VPSKeys, mViet, Vietkey, VNI, v.v.

(2) Chọn kiểu gõ theo ý thích: VIQR, VNI, Telex, v.v. Kiểu gõ chỉ là cách qui ước về dấu và không có liên hệ gì đến bộ chữ cả. Ta có thể dùng kiểu gõ VNI để gõ tất cả các bộ chữ Việt.

(3) Chọn bộ chữ: Unicode, VISCII, VPS, VNI, TCVN, v.v.

(4) Dùng đúng phong chữ: tùy theo bộ chữ. Nếu bộ chữ là:

- Unicode, có thể chọn: Arial, Times New Roman, Tahoma, Verdana v.v.
- VNI, hãy chọn phong của VNI (tên phong thường bắt đầu bằng VNI).
- VISCII, hãy chọn phong của VISCII (tên phong thường bắt đầu bằng VI).
- VPS, hãy chọn phong của VPS (tên phong thường bắt đầu bằng VPS).
- TCVN 3 hay ABC, hãy chọn phong ABC (tên phong thường bắt đầu bằng .Vn).

© Trần Tư Bình & TS. Ngô Đình Học (Email: tubinhtran@gmail.com, Web: [Chữ Việt Nhanh](#)).